

Bruxelles, 4 iunie 2021
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2018/0228 (COD)

6115/21
ADD 1

TRANS 72
FIN 107
CADREFIN 61
POLGEN 22
REGIO 18
ENER 39
TELECOM 59
COMPET 98
MI 85
ECO 24
CODEC 186

PROIECT DE EXPUNERE DE MOTIVE A CONSILIULUI

Subiect: Poziția Consiliului în primă lectură în vederea adoptării unui
REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
de instituire a Mecanismului pentru interconectarea Europei și de abrogare
a Regulamentului (UE) nr. 1316/2013 și a Regulamentului (UE) nr.
283/2014
– Proiect de expunere de motive a Consiliului

I. INTRODUCERE

1. La 6 iunie 2018, Comisia a adoptat propunerea sa de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1316/2013 și (UE) nr. 283/2014, aceasta fiind una dintre propunerile referitoare la cadrul financiar multianual (denumit în continuare: CFM). Propunerea respectivă vizează stabilirea temeiului juridic pentru programul MIE pentru perioada de după 2020.
2. În cadrul Parlamentului European, Comisia pentru industrie, cercetare și energie (ITRE) și Comisia pentru transport și turism (TRAN) au fost alese drept comisii competente în comun. Raportul a fost votat în comun de cele două comisii în noiembrie 2018 și confirmat în plen în decembrie 2018. În noua legislatură, dl Dominique RIQUET (Renew, FR), dl Marian-Jean MARINESCU (PPE, RO) și dna Henna VIRKKUNEN (PPE, FI) au fost numiți coraportori pentru această propunere.
3. Comitetul Economic și Social European și-a adoptat avizul la 19 septembrie 2018.
4. Comitetul Regiunilor și-a adoptat avizul la 10 octombrie 2018.
5. În Consiliu, în urma discuțiilor la nivel tehnic din cadrul Grupului „Prietenii președinției”, Consiliul TTE a ajuns la o abordare generală parțială cu privire la propunere în cadrul reuniunii sale din 3 decembrie 2018. Ulterior, au avut loc negocieri cu Parlamentul European în cadrul trilogului. Elementele încadrate între paranteze drepte din textul abordării generale parțiale au fost excluse din domeniul de aplicare al negocierilor în etapa respectivă, deoarece erau necesare mai întâi progrese suplimentare la nivel orizontal, inclusiv orientări politice din partea Consiliului European cu privire la cadrul financiar multianual (CFM) 2021-2027, astfel încât Consiliul să își poată stabili poziția cu privire la respectivele părți.

6. La 13 martie 2019, Comitetul Reprezentanților Permanenți a luat act de un raport privind progresele înregistrate¹ și a confirmat înțelegerea comună, care reflectă stadiul negocierilor cu Parlamentul European la care s-a ajuns în cadrul trilogului din 7 martie 2019. Plenul Parlamentului European a confirmat, de asemenea, această înțelegere comună, la 17 aprilie 2019, prin adoptarea poziției sale în primă lectură.
7. În urma reuniunii sale din 17-21 iulie 2020, Consiliul European a emis orientări politice pentru toate dosarele legate de CFM (a se vedea documentul 00010/20). În consecință, în vederea continuării negocierilor cu Parlamentul European, Grupul „Prietenii președinției” (MIE) a pregătit un mandat revizuit², care a fost aprobat de Coreper la 23 septembrie 2020.
8. Ulterior, au avut loc trei triloguri informale, la 26 octombrie 2020, 11 decembrie 2020 și 22 ianuarie 2021.
9. În urma trilogului final din 11 martie 2021, s-a ajuns la un acord global provizoriu între Consiliu și Parlamentul European, în conformitate cu mandatul reînnoit de Coreper la 10 martie 2021. La 24 martie 2021, Comitetul Reprezentanților Permanenți a confirmat textul final de compromis, astfel cum s-a convenit asupra acestuia în cadrul trilogului.
10. Cu ocazia reuniunii comune a comisiilor TRAN și ITRE ale Parlamentului European din 15 aprilie 2021, a fost aprobat același text provizoriu de compromis. Ulterior, la 23 aprilie 2021, președinții comisiilor TRAN și ITRE au adresat președintelui Comitetului Reprezentanților Permanenți o scrisoare comună în care precizează faptul că, în cazul în care Consiliul își adoptă poziția în primă lectură în conformitate cu acordul global provizoriu asupra căruia s-a convenit, vor recomanda plenului să accepte poziția Consiliului fără amendamente în a doua lectură a Parlamentului, sub rezerva verificării de către experții juriști-lingviști.

¹ Doc. ST 7207/19, 7207/19 ADD 1 și 7207/19 COR 1.

² Doc. ST 11137/20.

II. OBIECTIV

11. Obiectivul general al regulamentului este de a stabili temeiul juridic pentru programul MIE pentru perioada de după 2020. MIE are drept obiectiv general construirea, dezvoltarea, modernizarea și completarea rețelelor transeuropene în sectorul transporturilor, sectorul energiei și sectorul digital și facilitarea cooperării transfrontaliere în domeniul energiei din surse regenerabile, luând în considerare angajamentele de decarbonizare pe termen lung, precum și sporirea competitivității europene, creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, coeziunea teritorială, socială și economică, accesul la piața internă și integrarea acestora, cu accent pe facilitarea sinergiilor între sectorul transporturilor, sectorul energiei și sectorul digital.

III. ANALIZA POZIȚIEI ÎN PRIMĂ LECTURĂ A CONSILIULUI

Contextul procedural

12. Pe baza propunerii Comisiei, Parlamentul și Consiliul au desfășurat negocieri în vederea încheierii unui acord timpuriu în a doua lectură pe baza poziției Consiliului în primă lectură. Textul proiectului de poziție a Consiliului reflectă pe deplin compromisul la care s-a ajuns între cei doi colegiitori.

Sinteza principalelor aspecte

13. Poziția în primă lectură a Consiliului conține următoarele elemente principale, asupra cărora s-a ajuns la un acord între colegiitori în cadrul trilogurilor:

Dispoziții orizontale și legate de transport:

14. Dubla utilizare, civilă și militară, a infrastructurii: Pentru a permite o dublă utilizare, civilă și de apărare, a infrastructurii rețelelor TEN-T centrale sau globale, poziția în primă lectură a Consiliului definește cerințele de eligibilitate specifice suplimentare care se vor aplica acțiunilor legate de adaptarea rețelei la dubla utilizare, civilă și de apărare.

15. Acțiuni eligibile: Colegiuitorii au convenit să extindă acțiunile eligibile pentru finanțare la o serie de proiecte care vor acoperi, printre altele, legăturile transfrontaliere și legăturile lipsă enumerate în partea III din anexă, porturile maritime și porturile interioare din rețeaua globală, precum și țările și teritoriile de peste mări, cu scopul de a îmbunătăți conectivitatea teritoriilor periferice și izolate.
16. Rate de cofinanțare (transport și energie): Colegiuitorii au convenit să mențină principiul diferențierii ratelor de cofinanțare între diferitele tipuri de acțiuni, cu obiectivul de a concentra MIE asupra celor mai importante acțiuni, în special asupra proiectelor transfrontaliere. Ratele maxime de cofinanțare au fost majorate pentru a sprijini o serie de acțiuni care vizează în special structuri de gestiune integrate, cum ar fi întreprinderile comune, precum și sinergii. Aceste acțiuni se referă, printre altele, la interoperabilitatea transportului maritim, a căilor navigabile interioare și a căilor ferate, în timp ce MIE va continua să se concentreze asupra măsurilor transfrontaliere. În plus, o sumă special alocată din MIE va fi utilizată pentru finalizarea legăturilor feroviare transfrontaliere majore lipsă dintre țările beneficiare ale fondurilor de coeziune, pentru a sprijini funcționarea pieței unice, iar normele de cofinanțare pentru transferul din Fondul de coeziune către MIE se vor aplica acestei sume.
17. Bugetul MIE: Poziția Consiliului în primă lectură reflectă sumele bugetare convenite de șefii de stat și de guvern în cadrul reuniunii acestora din 17-21 iulie 2020. În plus, dispozițiile au fost, de asemenea, aliniate la dispozițiile corespunzătoare din Regulamentul privind dispozițiile comune în ceea ce privește sumele transferate din Fondul de coeziune.
18. Dispoziție privind reciprocitatea: Colegiuitorii au convenit să includă o dispoziție care să asigure participarea reciprocă a entităților juridice stabilite în Uniune la programe echivalente ale țărilor terțe care participă la programul MIE.

19. Mai multe alte dispoziții au fost modificate în urma abordării orizontale a Consiliului cu privire la toate dosarele CFM. Este vorba în special de dispozițiile de la articolul 1 privind instituirea programului pentru perioada 2021-2027 și de dispozițiile privind finanțarea cumulativă și alternativă. Mai mult, pentru a garanta continuitatea în acordarea sprijinului în domeniile de politică relevante și pentru a permite implementarea încă de la începutul cadrului financiar multianual 2021-2027, s-a introdus o dispoziție privind aplicarea retroactivă a regulamentului de la 1 ianuarie 2021.

Dispoziții privind energia:

20. Proiecte transfrontaliere privind energia din surse regenerabile: În spiritul alocării unui anumit procent din finanțare pentru obiectivele climatice, Consiliul a majorat suma care poate fi alocată proiectelor transfrontaliere privind energia din surse regenerabile și a prevăzut un posibil transfer pentru restul fondurilor alocate mecanismului de finanțare a energiei din surse regenerabile, în cazul în care absorbția efectivă de către piață a proiectelor transfrontaliere privind energia din surse regenerabile rămâne în urmă.
21. Criterii de atribuire și programe de lucru: Consiliul a solicitat, de asemenea, coerența cu principiul „eficiența energetică înainte de toate” la definirea criteriilor de atribuire și a solicitat ca, în cadrul programelor de lucru, să se acorde o atenție deosebită acțiunilor care vizează o mai bună integrare a pieței interne a energiei, încetarea izolării energetice și eliminarea blocajelor care afectează interconectările rețelelor de energie electrică.

Dispoziții privind domeniul digital:

22. Sinergii între acțiuni: Poziția Consiliului în primă lectură vizează maximizarea sinergiilor între acțiunile sprijinite de program, în ceea ce privește factorii socioeconomici dintr-un anumit domeniu și nivelul de finanțare necesar pentru implementarea infrastructurii digitale. Sprijinind conectivitatea de ultimă generație pentru factorii socioeconomici, aceasta urmărește, totodată, să obțină o acoperire largă în jurul acestora, inclusiv în ceea ce privește gospodăriile, întrucât nu este economică abordarea într-o etapă ulterioară a lacunelor în domenii care sunt deja acoperite.

23. Infrastructură digitală: Pentru a se asigura că MIE menține accentul pe finanțarea infrastructurii, serviciile și aplicațiile digitale individuale, cum ar fi tehnologiile registrelor distribuite sau inteligența artificială, vor rămâne în afara domeniului de aplicare al programului, deoarece pot fi abordate prin intermediul altor instrumente de finanțare, cum ar fi Europa digitală.
24. Coeziunea teritorială: Având ca scop sporirea coeziunii teritoriale a Uniunii, poziția Consiliului în primă lectură pune accentul pe crearea și, acolo unde există deja, pe asigurarea redundanței pentru infrastructura de bază care conectează regiunile ultraperiferice, insulele, țările și teritoriile de peste mări, prin intermediul apelor teritoriale ale statelor membre și al zonelor economice exclusive.
- În acest sens, poziția Consiliului urmărește, de asemenea, să completeze furnizarea de conexiuni adecvate la capacitate de terabiți cu resursele europene de calcul de înaltă performanță.
25. Entități eligibile: Lista entităților eligibile a fost extinsă, de asemenea, la întreprinderile comune și la entitățile juridice stabilite în țări și teritorii de peste mări asociate la MIE. De asemenea, a fost adăugată o dispoziție conform căreia entitățile juridice stabilite în țări terțe asociate la program și entitățile juridice stabilite în Uniune, dar controlate direct sau indirect de țări terțe și/sau de resortisanți ai țărilor terțe și/sau de entități stabilite în țări terțe nu sunt eligibile pentru a participa la toate sau la unele dintre acțiuni, din motive de securitate justificate în mod corespunzător.

IV. CONCLUZIE

26. Poziția Consiliului subliniază obiectivul principal al propunerii Comisiei și reflectă pe deplin compromisul la care s-a ajuns în cadrul negocierilor informale dintre Consiliu și Parlamentul European, cu sprijinul Comisiei.

27. Prin urmare, Consiliul consideră că poziția sa în primă lectură constituie o reprezentare echilibrată a rezultatului negocierilor și că, odată adoptat, regulamentul va continua să joace un rol-cheie în construirea, dezvoltarea, modernizarea și finalizarea rețelelor transeuropene în domeniile transporturilor, energiei și tehnologiei digitale.
-